

RAPPORTENE GRANSKINGSUTVALGET MOTTAR FRA INSTITUSJONENE – KJEKT Å HA?

GRANSKINGSUTVALGETS SEMINAR

04.11.2025

John-Arne Skolbekken

john-arne.skolbekken@ntnu.no

RAPPORTERINGSPLIKTEN

- Forskningsetikklovens § 6:
- Forskningsinstitusjoner skal rapportere saker om alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer til Granskingsutvalget.

UTTALELSER I UREDELIGHETSSAKER

- Forskningsetikkloven § 8:

I uttalelser fra forskningsinstitusjoner etter § 5, redelighetsutvalg etter § 6 annet ledd og Granskingsutvalget etter § 7 i saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer skal det alltid tas stilling til:

- a. om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke,
- b. om det foreligger systemfeil ved institusjonen og
- c. om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake.

Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning.

GRANSKINGSUTVALGET

- Motta rapporter
- Veilede institusjonene
- Granske
- Klageinstans for forskere
- Tvungen avslutning av doktorgradsutdanning

Uttalelse om mulig vitenskapelig uredelighet gjennom plagiering

Publisert: 20.06.2025

Uttalelse i sak 2024/99 fra Nasjonalt utvalg for gransking av uredelighet i forskning (Granskingsutvalget): om mulig vitenskapelig uredelighet gjennom plagiering.

Uttalelse om mulig vitenskapelig uredelighet i utarbeidelse av artikkel i samarbeid mellom Ph.d.-student og veileder

Publisert: 09.05.2025

Uttalelse i sak 2024/31 fra Nasjonalt utvalg for gransking av uredelighet i forskning (Granskingsutvalget): om mulig vitenskapelig uredelighet i forbindelse med utarbeidelse av artikkel i samarbeid mellom Ph.d.-student og veileder.

Om mulig vitenskapelig uredelighet i forbindelse med medforfatterskap

<https://www.forskningsetikk.no/om-oss/komiteer-og-utvalg/granskingsutvalget/uttalelser/>

BAKGRUNNEN FOR RAPPORTERINGSPLIKTEN

Prop.158 L 2015-2016

- «Bakgrunnen for forslaget [om rapporteringsplikt] var at Granskingsutvalget ikke har samlet oversikt over feltet, noe som er uheldig både for Granskingsutvalgets veiledningsarbeid og for det generelle forebyggingsarbeidet.»
- Side 72

UREDELIGHET

SYSTEMFEIL

KORRIGERING/TILBAKETREKKING

SYSTEMFEIL

Prop.158 L 2015-2016

- «Begrepet systemfeil må forstås i vid betydning. Det kan dreie seg om ulike forhold ved institusjonens arbeid for god forskningsetikk som det er behov for å forbedre, som for eksempel rutiner for opplæring, oppfølging av veiledere, praktisering av bestemte normer ... **Vurderingen av eventuelle systemfeil er viktig bidrag til det forebyggende arbeidet ved institusjonene.**» (Min utheving)
- Side 79

NOEN PROBLEMSTILLINGER

- Hvordan kan vi øke forståelsen av systemfeil i forskningsetisk sammenheng?
- Hvordan redelighetsutvalgene settes sammen for å være bedre rustet til å utrede systemfeil?

ET STED Å BEGYNNE

Veileder om institusjonenes ansvar for **FORSKNINGSETIKK**

 De nasjonale
forskningsetiske
komiteene

Innhold

Innledning	3
1. Undervisning og opplæring	6
2. Veileders ansvar	8
3. Forskerfellesskapet	10
4. Forskningsstøtte	12
5. Forskningsledere	14
6. Forskningsetiske utvalg	16
7. Ressurspersoner	18
8. Behandling av uredelighetssaker	20
9. Institusjonsledelsen	22

ISBN: 978-82-7682-109-3
1. utgave, 2023
Forsideillustrasjon: Shutterstock
Utarbeidet av Thomas Østerhaug og Vidar Enebak, De nasjonale forskningsetiske komiteene
Design/layout: Ingrid Tørr, De nasjonale forskningsetiske komiteene
Copyright © De nasjonale forskningsetiske komiteene
www.forskningsetikk.no

 De nasjonale
forskningsetiske
komiteene

KJENTE NAVN

- Burt
- Benkowa
- Tuskegee
- Hansen
- Vipeholm
- Sudbø
- Stapel
- Macchiarini

ARKIVLOVA

IKKE I KRAFT

Kapittel 1. Innleiande føresegner

§ 1. *Formålet med lova*

Lova skal medverke til ei forsvarleg og etterretteleg offentleg forvaltning ved at

- a. dokumentasjonen i offentlege organ skal bli forvalta som arkiv
- b. dokumentasjonen skal vere tilgjengeleg, for å kunne føre kontroll med forvaltninga, styrkje rettstryggleiken og fremje ein open og opplyst offentleg samtale.

Lova skal leggje til rette for at arkiva kan tene som kulturarv, kjelde til historisk kunnskap og grunnlag for forskning, og at allmenta kan ta arkiva i bruk.

Lova skal òg leggje til rette for bevaring og tilgjengeleggjing av privatarkiv med rettsleg, historisk, kulturell eller vitskapleg verdi.

FØDT TIL FORSKNINGSDELTAKEELSE

Nyfødtscreening

Avdeling for nyfødtscreening er nasjonal behandlingstjeneste for screening av alle nyfødte for alvorlige medfødte sykdommer og for oppfølging av pasienter med fenylketonuri.

- <https://www.oslo-universitetssykehus.no/avdelinger/barne-og-ungdomsklinikken/nyfodtscreeningen/nyfodtscreening/>

NORSK HELSEARKIV

Norsk helsearkiv er ledende innen digital langtidsbevaring og våre helsedata bidrar til ny kunnskap og bedre folkehelse. Helsearkivregisteret er et nasjonalt helseregister som består av avdøde pasienters journaler fra spesialisthelsetjenesten. Både nyere digitalt skapte journaler og eldre, digitaliserte papirjournaler kan gjøres tilgjengelige for forskere og pårørende i samsvar med gjeldende lovverk.

AVLEVERING AV PASIENTARKIVER

Norsk helsearkiv tar imot arkiver etter helsearkivforskriften og pasientjournalforskriften >

UTLEVERING AV HELSEOPPLYSNINGER

Søk om journaler fra nedlagte virksomheter, avdøde pasienter, eller helsedata til forskning >

- <https://www.arkivverket.no/om-oss/norsk-helsearkiv>

BESTANDSOVERSIKT

Arkivverket
Norsk helsearkiv

Fullstendig oversikt

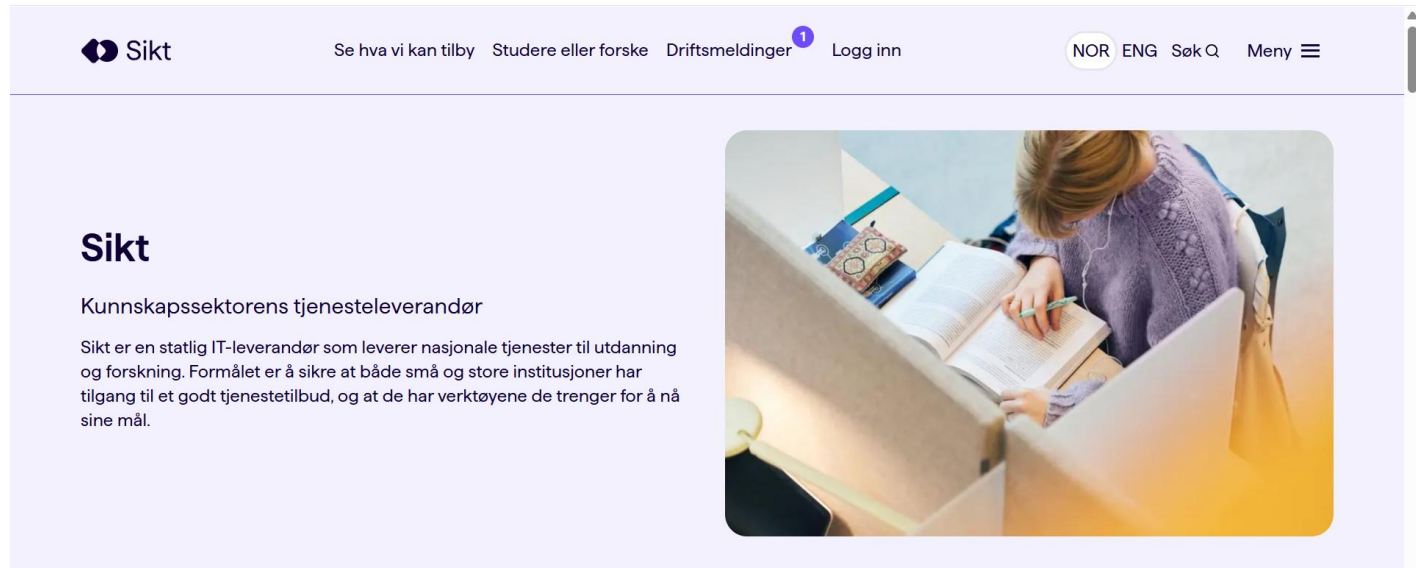
RHF	Helseforetak	Sykehus	Født	Død	Innlagt	Fagområde
Helse Sør-Øst	Sørlandet sykehus	Mandal sykehus	1900–1929	1985–2004	1956–2003	Somatikk
Helse Sør-Øst	Sørlandet sykehus	Mandal sykehus	1914–1949	2003–2020	1973–2004	Somatikk
Helse Sør-Øst	Sørlandet sykehus	Mandal sykehus	1890–1899	1980–1995	1964–1988	Somatikk
Helse Sør-Øst	Sørlandet sykehus	Mandal sykehus	1908–1949	2004–2020	1956–2004	Somatikk

- <https://bestand.norskhelsearkiv.no/oversikt>

FORSKNINGSETISK SAMLING?

- Norsk helsearkiv
- Oljearkivet
- Samisk arkiv

FORSKNINGETISK FORSKNINGSPROGRAM?

- Historie
- Samfunnsvitenskap
- Etikk
- Medforfatterskap